

Тоцька Олеся
д. е. н, професор
Волинський національний університет імені Лесі Українки
асоційований дослідник
Французький дослідницький центр гуманітарних
і соціальних наук CEFRES, UAR 3138 CNRS–MEAE

ТОРГІВЛЯ УКРАЇНИ ТА ЄС ТУРИСТИЧНИМИ ПОСЛУГАМИ: СУЧАСНІ ТRENДИ

Оскільки країни ЄС є близькими до України, то цілком зрозуміло, що співпраця у сфері торгівлі туристичними послугами між нашою країною та членами ЄС була доволі жвавою. Однак повномасштабне вторгнення російської федерації на територію України в 2022 р. внесло значні зміни в зовнішньоекономічну співпрацю нашої держави з іншими країнами світу, у тому числі європейськими. У межах цього дослідження проаналізуємо зміни саме в показниках експортно-імпортних операцій щодо послуг, пов'язаних із подорожами. Для цього побудуємо табл. 1.

Таблиця 1

Обсяги зовнішньої торгівлі послугами з країнами ЄС, тис. дол. США

Показник	2021		2022		2023	
	Експорт	Імпорт	Експорт	Імпорт	Експорт	Імпорт
Загалом послуг	4 423 052,11	3 333 386,87	3 438 343,41	1 717 598,7	3 618 105,74	2 340 600,01
Послуги, пов'язані з подорожами	48 269,02	521 025,98	17 787,89	78 819,19	20 894,86	172 722,99
У % до заг. обсягу	1,09	15,63	0,52	4,59	0,58	7,38

Джерело: побудовано за даними Державної служби статистики України [1].

Горизонтальний аналіз обсягів туристичних послуг вказує на такі тенденції:

1) у 2021–2023 рр. імпорт щорічно переважав експорт – в 10,8 раза в 2021 р., 4,4 раза в 2022 р., 8,3 раза в 2024 р., тобто українці тратили значно більше коштів на подорожі країнами ЄС, ніж мешканці ЄС в Україні;

2) в 2022 р., порівняно з 2021 р., відбулося зменшення показників експорту (на суму 30 481,13 тис. дол. США) й імпорту (на суму 442 206,79 тис. дол. США) туристичних послуг, оскільки відбулося з однієї сторони, закриття аеропортів, міграція частини українців за кордон евакуаційним транспортом, мобілізація чоловічого населення в Збройні Сили України тощо, з іншої – безпекова ситуація в країні не дозволяла залучати повною мірою іноземців для візитів;

3) в 2023 р., порівняно з 2022 р., відбулося нарощення обсягів показників експорту й імпорту послуг, пов'язаних із подорожами (відповідно на суми 3 106,97 тис. дол. США і 93 903,80 тис. дол. США), оскільки українці поступово адаптувалися до умов воєнного стану та попри все старалися подорожувати країнами ЄС, а європейці вже не так боялися відвідувати Україну.

Вертикальний аналіз обсягів туристичних послуг вказує на такі тенденції:

1) частка експорту послуг, пов'язаних із подорожами, у загальному обсязі послуг в аналізованому періоді спочатку перевищувала 1 %, а потім знизилася до рівня 0,52–0,58 %;

2) частка імпорту аналогічних послуг у загальному обсязі послуг в 2021–2023 рр. спочатку перевищувала 15 %, а потім перебувала на рівні менше 8 %.

Тобто військовий стан в Україні негативно вплинув на абсолютні та відносні показники обсягів зовнішньої торгівлі туристичними послугами з країнами ЄС, і тільки його завершення дозволить нарощувати співпрацю у цій сфері.

Публікація виконана в рамках дослідження «Зовнішньоекономічна співпраця України та країн ЄС: сучасні тренди», яке фінансується за кошти нерезидентської стипендії від CEFRES для українських дослідників у гуманітарних і соціальних науках 2024–2025.

Список використаних джерел

1. Структура зовнішньої торгівлі послугами (за видами) з країнами ЄС. *Державна служба статистики України*: вебсайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>